

2008

Α.Τ.Ε.Ι ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Σχολή: Σ.Δ.Ο
Τμήμα: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΙΡΕΑΖΟΥΝ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΧΟΥ.

Διπλωματική εργασία.

Επιβλέπων Καθηγητής:

Στέργιος Λεβέντης

Φοιτητές:

Λένγκα Εγιόνα &

Παπαπαστόλου Γεώργιος

14-05-2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
ΓΕΝΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	3
Η ΧΩΡΑ	3
ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	4
ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	4
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	5
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	6
ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	6
ΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	8
ΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ	8
Η ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ	9
ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ	11
ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	13
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ/ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ	17
ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	19
ΔΕΙΓΜΑ	19
ΠΟΛΥΣΥΓΚΡΑΜΜΙΚΟΤΗΤΑ	19
ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ	20
ΑΝΑΛΥΣΗ	23
ΠΙΝΑΚΕΣ	23
ΤΥΠΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΕΙΚΤΩΝ	24
ΑΝΑΛΥΣΗ	24
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	26
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	28

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε αυτή την έρευνα παρουσιάζουμε την επιρροή της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στις οικονομικές καταστάσεις και στους χρηματοοικονομικούς δείκτες των

εταιρειών που ήταν εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών τα οικονομικά έτη 2004 και 2005, κάτι που σύμφωνα με τις γνώσεις μας δεν έχει εξεταστεί. Θεωρήσαμε ότι η εφαρμογή των νεοεισαγόμενων Διεθνών Λογιστικών Προτύπων επέφεραν μεγάλες αλλαγές στα οικονομικά δεδομένα, στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις και κατ' επέκταση στον οικονομικό έλεγχο και θελήσαμε, κάνοντας ποσοτική έρευνα να δείξουμε τις αλλαγές αυτές αλλά και την (αλληλ)επίδραση των μεταβλητών μας.

Για την περάτωση της έρευνας χρησιμοποιήσαμε ως εξαρτημένη μεταβλητή τον αριθμό παρατηρήσεων που είχαν οι εισηγμένες εταιρείες στις εκθέσεις ορκωτών ελεγκτών στα δύο αυτά έτη. Δηλαδή συγκρίναμε τον αριθμό παρατηρήσεων που είχε η κάθε μία εταιρεία το 2004 και το 2005, έτσι ώστε από τη σύγκριση αυτή αλλά και από τη σύγκριση στη μεταβολή και των άλλων μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα, τους χρηματοοικονομικούς δείκτες, να οδηγηθούμε σε κάποια συμπεράσματα.

Στην ανάλυση που έγινε επισημαίνονται κάποια συμπεράσματα. Αρχικά, υπάρχει αρνητική σχέση ανάμεσα στο έτος και στον αριθμό παρατηρήσεων δηλαδή το 2004 υπήρχαν πολύ περισσότερες παρατηρήσεις από ότι το 2005, όπως και η ίδια σχέση υφίσταται και με τον δείκτη EPS (κέρδη ανά μετοχή), σε αντίθεση με τον δείκτη μόχλευσης (Gearing) ο οποίος εμφανίζει θετική σχέση με τον αριθμό των παρατηρήσεων δηλαδή όσο αυξάνεται ο δείκτης αυτός αυξάνεται και ο αριθμός των παρατηρήσεων. Τέλος το μέγεθος της ελεγκτικής εταιρείας δε συνδέεται με τη πιθανότητα της αύξησης των παρατηρήσεων (Λεβέντης, 1998).

ΓΕΝΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Η χώρα

Τα πρώτα στοιχεία της λογιστικής και του ελέγχου μπορούν να φανούν στην αρχαία Ελλάδα και τις αξιόπιστες και αναπτυγμένες λογιστικές μεθόδους στους αιώνες της βυζαντινής αυτοκρατορίας. Οι κύριες επιρροές στο πολιτικό καθεστώς μετά από τη μεγάλη περίοδο της οθωμανικής αυτοκρατορίας ήταν από τη Γαλλία και τη Γερμανία τον 19ο αιώνα και από τη Βρετανία και την Αμερική τον 20ο αιώνα. Το τρέχον κυβερνητικό σύστημά του είναι βασισμένο σε ένα σύνταγμα που καθιερώθηκε μόλις το 1974. Η Ελλάδα έγινε το δέκατο μέλος της ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) το 1981, κάτι το οποίο επηρέασε σημαντικά το ελληνικό οικονομικό σύστημα. Οι διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και λογιστικής εναρμόνισης

προκάλεσαν θεμελιώδεις αλλαγές στην οικονομική υποβολή έκθεσης (Λεβέντης, 1998).

Το πολιτικό σύστημα

Το σύγχρονο ελληνικό κράτος υφίσταται από το 1821. Λόγω της πολιτικής αστάθειας αυτής της εποχής οι μεγάλες δυνάμεις δημιούργησαν την ελληνική μοναρχία που καταργήθηκε από ένα δημοψήφισμα το 1975. Μέσω της κατάργησης της μοναρχίας, του τέλους της χούντας (1967-1973) και της καθιέρωσης ενός νέου συντάγματος, πραγματοποιήθηκε η μετάβαση στη δημοκρατία. Το νέο σύνταγμα καθορίζει ότι η Ελλάδα είναι μια κοινοβουλευτική δημοκρατία. Η αρχή του κράτους διαιρείται στο νομοθετικό και το διοικητικό σώμα που επέρχεται στη δικαιοδοσία της κυβέρνησης και το δικαστικό σώμα που εκτελείται από τα δικαστήρια.

Το Κοινοβούλιο αποτελείται από 300 μέλη που εκλέγονται κάθε τέσσερα έτη. Η πρόταση για έναν νέο νόμο μπορεί να δημιουργηθεί είτε από το Κοινοβούλιο είτε από την κυβέρνηση, αν και οι οικονομικοί νόμοι προτείνονται μόνο από την κυβέρνηση. Στην περίοδο από το 1974, που είναι η πιο πολιτικά σταθερή εποχή στην ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας, τα πολιτικά κόμματα που έχουν διαδεχτεί το ένα το άλλο στη κυβέρνηση είναι η νέα δημοκρατία (κεντροδεξιά) και το ΠΑΣΟΚ (κεντροαριστερά). Οι προσπάθειες για τον εκδημοκρατισμό του πολιτικού συστήματος, των οικονομικών μεταρρυθμίσεων, του κοινωνικού και δομικού εκσυγχρονισμού πέτυχαν με την εισαγωγή της Ελλάδας, ως κράτος μέλος, στην ΕΟΚ (1981). Η εισαγωγή της Ελλάδας στην ΕΟΚ, στη συνέχεια, ήταν ιδιαίτερα σημαντική για τη μετάβαση στη δημοκρατία. Επιπλέον, η υποχρεωτική εναρμόνιση της νομοθεσίας και των θεσμών διευκόλυναν τη σταθεροποίηση του ελληνικού δημοκρατικού συστήματος και τη μετάβαση σε αυτό, περιορίζοντας τη πιθανότητα για σημαντικές παρεκτροπές από το δυτικό ευρωπαϊκό κανόνα. Εντούτοις, παρά τη μετάβαση στη δημοκρατία και την ιδιότητα μέλους της ΕΕ, τα πελατειακά δίκτυα, τα εκλεκτά κόμματα, συντηρητικοί και αλλοιωμένοι κανόνες συμπεριφοράς αποτελούν ακόμα σημαντικά προβλήματα του πολιτικού συστήματος (Λεβέντης, 1998).

Το πολιτικό σύστημα σε σχέση με τα λογιστικά ζητήματα πληροφοριών

Το ελληνικό πολιτικό σύστημα είναι ένας κρίσιμος καθοριστικός παράγοντας όσον αφορά την υποβολή οικονομικής έκθεσης και πιο συγκεκριμένα, το λογιστικό κανονισμό επειδή επηρεάζει τις αποφάσεις για την οργάνωση και τη δομή της οικονομίας και το γενικό ρόλο της λογιστικής στην Ελλάδα. Η πολιτική έχει διαδραματίσει έναν σημαντικό ρόλο στις οικονομικές σχέσεις, ειδικά στον προσανατολισμό της οικονομίας προς ένα

σύστημα ελεύθερης αγοράς. Η Ελλάδα έχει μεγάλο δημόσιο τομέα σε σχέση με άλλες χώρες της ΕΕ, κάτι το οποίο σημαίνει υψηλότερη κυβερνητική παρέμβαση. Εντούτοις, υπάρχουν σύγχρονες τάσεις προς ένα πιο φιλελεύθερο οικονομικό σύστημα. Παρόλο που το πολιτικό σύστημα είναι σημαντικό όσον αφορά την επιρροή του στην ελληνική οικονομία ιδιαίτερη προσοχή δίνεται και στο λογιστικό σύστημα και την κύρια αγορά. Η πολιτικοποίηση του οικονομικού περιβάλλοντος, η ιδιαίτερη προσέγγιση στη φιλελευθεροποίηση του επαγγελματικού ελέγχου, και επίσης οι επιπτώσεις στον λογιστικό κανονισμό ήταν μερικές από αυτές τις τάσεις. Επιπλέον, υπάρχουν στοιχεία ιδιαίτερης επιρροής των πολιτικών παραγόντων στις τιμές αποθεμάτων.

Το ελληνικό πολιτικό σύστημα θα μπορούσε να συσχετιστεί με τη δυνατότητα εφαρμογής των θεωρητικών πλαισίων σε θέματα λογιστικής. Κατά συνέπεια, το πολιτικό σύστημα θα μπορούσε να αφορά την πολιτική θεωρία δαπανών με τον τρόπο που επεμβαίνει στην οικονομία, τους επιχειρησιακούς κανονισμούς και την επίβλεψη. Η ιδιαίτερη προσέγγιση της Ελληνικής κυβέρνησης που αφορά τη φιλελευθεροποίηση των κρατικών υπηρεσιών και την προσθήκη τους στο ΑΣΕ και ο στρατηγικός προσανατολισμός των προστιθέμενων επιχειρήσεων που διοικούνται από το κράτος αφορούν την κύρια θεωρία ανάγκης (Λεβέντης, 1998).

Το νομικό σύστημα

Η Ελλάδα είναι χώρα νόμου κώδικα. Ο νόμος έχει επιρροές από τον αρχαίο ελληνικό νόμο, τον ελληνιστικό νόμο, το ρωμαϊκό και το βυζαντινό νόμο και τέλος τον γερμανικό και γαλλικό. Σήμερα διεθνείς, και κυρίως ευρωπαϊκοί, νόμοι διαδραματίζουν τον πιο δραστικό ρόλο. Οι αρχικές πηγές του νόμου ορίζονται ως νομοθεσία, συνήθεια και δευτεροβάθμια νομολογία δεδομένου ότι ο ρόλος του δικαστή δεν είναι να δημιουργήσει νόμους αλλά να λάβει αποφάσεις σύμφωνα με τους ήδη υπάρχοντες. Ωστόσο, τα δικαστικά προηγούμενα θεωρούνται σημαντικά επειδή συχνά θεωρούνται ως ερμηνείες των νόμων. Το γραπτό σύνταγμα παρέχει το βασικό νόμο του κράτους και των πώς θεσπίζει την οργάνωση της χώρας. Αν και θεωρητικά ο νόμος μπορεί να αναπτυχθεί μέσω της συνήθειας, στην πράξη σχεδόν το ολόκληρο σώμα του παρόντος νόμου είναι θέμα νομοθεσίας. Ένα σύστημα της ιεραρχίας υπάρχει με το οποίο κάθε κομμάτι της νομοθεσίας πρέπει να συμμορφώνεται με την ανώτερη νομοθεσία και όλα κατευθύνονται από το σύνταγμα. Οι σημαντικότεροι νόμοι στην ελληνική λογιστική είναι ο φορολογικός νόμος, το εταιρικό δίκαιο και το λογιστικό σχέδιο. Ο φορολογικός νόμος είναι ένας από τους πιο ισχυρούς παράγοντες στην οικονομική υποβολή έκθεσης δεδομένου ότι ορίζει τους κανόνες αξιολόγησης (Λεβέντης, 1998).

Το νομικό σύστημα σε σχέση με το σύστημα λογιστικών πληροφοριών

Έχει υποστηριχτεί ότι το νομικό σύστημα επηρεάζει τη δομή ιδιοκτησίας, την κύρια δομή, την ανάπτυξη των κύριων αγορών. Η νομοθεσία επηρεάζει άμεσα την λογιστικής δεδομένου ότι ορίζει τους κανόνες που πρέπει να ακολουθηθούν, αφού αποτελούν τη μόνη αποδεκτή λογιστική συμπεριφορά για όλες τις επιχειρήσεις που αναπτύσσουν δραστηριότητες στην Ελλάδα. Ο κύριος στόχος εκείνων των νόμων είναι η σωστή οργάνωση της επιχείρησης και επίσης η προστασία των πιστωτών και των μετόχων. Η αληθινή και δίκαιη άποψη δικαιολογείται από τη συμμόρφωση με το νόμο που περιορίζει τις επιλογές που μπορεί να πάρουν οι διευθυντές στην υποβολή έκθεσης σχετικά με τη θέση των επιχειρήσεών τους. Οι διευθυντές ανησυχούν, όσον αφορά τη συμμόρφωση με το νόμο, συνήθως με την υποβολή εκθέσεων ελάχιστων απαιτήσεων.

Το νομικό σύστημα επηρεάζει τις σχέσεις των αντιπροσωπειών ρυθμίζοντας το νομικό πλαίσιο που αφορά τις σχέσεις μεταξύ της διαχείρισης και των μετόχων, την εταιρική διακυβέρνηση, και την δομή, τον τύπο, και τη δύναμη ψήφου των μετοχών. Αυτό στη συνέχεια επηρεάζει άμεσα την αγορά των εταιρικών ελέγχων και τις εκτιμήσεις που αφορούν τις αντιπροσωπείες. Η νομοθεσία επηρεάζει επίσης την αξιοπιστία των σημάτων από την άποψη της επιβολής των ποινικών ρητρών σε περίπτωση παραπλανητικών πληροφοριών. Η επιρροή του νομικού συστήματος στη λογιστική θα μπορούσε να γίνει αντιληπτή μέσω της ορθολογικής βάσης της θεωρίας νομιμότητας δεδομένου ότι η σωστή διαχείριση των πολιτικών δικαιωμάτων αναφέρεται στη συμμόρφωση με τις νομικές απαιτήσεις. Οι επιχειρήσεις μπορούν επίσης να αποφύγουν τις πολιτικές δαπάνες εμμένοντας στους υφιστάμενους νόμους δεδομένου ότι αποφεύγουν την περαιτέρω παρέμβαση από τις κρατικές αρχές (Λεβέντης, 1998).

Το οικονομικό σύστημα

Η Ελλάδα βρίσκεται στην ευρωπαϊκή μεσογειακή περιφέρεια με τις λιγότερο αναπτυγμένα οικονομικά δομές και θεσμούς και το σχετικά χαμηλό εισόδημα κατά κεφαλήν, σε σύγκριση με άλλες χώρες της ΕΕ

Η Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μια μικτή κεφαλαιοκρατική οικονομία που σημαίνει ότι η παραγωγή ανήκει κυρίως τον ιδιωτικό τομέα, αλλά η κυβέρνηση επεμβαίνει στην οικονομία από πολλές απόψεις. Το κράτος έχει μεγάλες δημόσιες υπηρεσίες και αυτό τείνει να επηρεάσει ένα μεγάλο μέρος της οικονομικής ζωής, συμπεριλαμβανομένων των απარიθμημένων επιχειρήσεων (Λεβέντης, 1998). Σημαντικά προβλήματα για την οικονομία είναι τα ποσοστά υψηλού πληθωρισμού, μακροοικονομικές

ανισορροπίες με ένα χρόνιο έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο, ατελής αγορά εργασίας με τη χαμηλή παραγωγικότητα, ηλικιωμένο πληθυσμό σε ένα προβληματικά σχεδιασμένο συνταξιοδοτικό σύστημα, μικρή δυνατότητα για διεθνή ανταγωνισμό και κρατική προστασία για τις βιομηχανίες. Αυτοί είναι μερικοί σημαντικοί λόγοι για τη σχετικά υπανάπτυκτη φύση της οικονομίας.

Η Ελλάδα δοκίμασε τα πρωτοφανή ποσοστά αύξησης (6-7% ετησίως) κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '50 μέχρι την πρώτη ενεργειακή κρίση. Μετά από τα εξαιρετικά ποσοστά αύξησης που καταχωρήθηκαν μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '70, κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού της δεκαετίας του '70 η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ υποχώρησε (3-4 τοις εκατό) αλλά ήταν ακόμα υψηλότερο σε σύγκριση με αυτό των δυτικών ευρωπαϊκών χωρών. Μεταξύ 1981 και 1989 μια επεκτατική μακροοικονομική πολιτική ακολουθήθηκε που αύξησε το δημόσιο τομέα και προκάλεσε την επιδείνωση των μακροοικονομικών βασικών αρχών. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 η κύρια οικονομική φιλοσοφία ήταν η φιλελεύθερη πρόταση της περικοπής του ρόλου του κράτους μέσω ενός εκτενούς προγράμματος ιδιωτικοποίησης και αιτιολόγησης του φορολογικού συστήματος και της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας με έναν ισχυρό ευρωπαϊκό προσανατολισμό.

Η Ελλάδα ειδικεύεται κυρίως στα προϊόντα με υψηλή ένταση ανθρώπινων πόρων και υψηλή ένταση εργατικού δυναμικού. Τα γεωργικά προϊόντα διαδραματίζουν έναν σημαντικό ρόλο στην οικονομία. Τα κύρια εξαγόμενα προϊόντα είναι κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, μέταλλα (νικέλιο και αλουμίνιο) και τσιμέντο. Οι βιομηχανίες χημικών ουσιών και πετρελαιοειδών είναι επίσης σημαντικές. Ο τουρισμός παίζει επίσης έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη. Η ναυτιλία είναι κυρίαρχη βιομηχανία που τοποθετεί την Ελλάδα στις κορυφαίες τρεις χώρες πλοιοκτησίας στον κόσμο.

Το ειδικό χαρακτηριστικό γνώρισμα του ελληνικού οικονομικού συστήματος είναι η σχετικά μικρή και οικογενειακή φύση των επιχειρήσεων στον ιδιωτικό τομέα που οργανώνονται κυρίως οριζόντια. Αυτές οι επιχειρήσεις τείνουν να είναι βραχύβιες, με διάρκεια μόνο μια γενιά. Αποσκοπούν κυρίως στην εγχώρια αγορά, η οποία οδηγεί στην υπανάπτυκτη δυνατότητα εξαγωγής και στο ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό. Έχουν χρηματοδοτηθεί παραδοσιακά από τη διατήρηση των αποδοχών, και από τα δάνεια τραπεζών που εξασφαλίζονται από υποθήκη για το χρέος που κάνει το χρέος στις αναλογίες δικαιοσύνης να φαίνεται ασύνετο έναντι των αγγλοσαξονικών χωρών. Αυτό ασκεί άμεση επίδραση στην λογιστική πρακτική, προκαλεί δηλαδή τη μείωση των προβλημάτων και τη σχετική έλλειψη επιρροής από οποιαδήποτε ξένα λογιστική πρακτική από την πηγή πολυεθνικών επιχειρήσεων, ωστόσο υπάρχει σημαντική επιρροή από τις ιστορικές ρίζες και από κυρίως την ΕΕ. Οι ξένες επιχειρήσεις που αναπτύσσουν δραστηριότητες στην Ελλάδα είναι περιορισμένες σε αριθμό σε σύγκριση με άλλες χώρες της ΕΕ και ενεργοποιούν κυρίως παρακλάδια παρά ολόκληρες κατασκευαστικές βάσεις.

Ένα εκτενές σχέδιο ιδιωτικοποίησης, που προστέθηκε στην έγκριση του προγράμματος Klisthenis για να εκσυγχρονιστεί ο δημόσιος τομέας και οι τεχνολογίες πληροφοριών, είχε σχέση με σημαντικές δομικές αλλαγές. Επιπλέον, η έγκριση της ανεξαρτησίας της τράπεζας της Ελλάδος (τέλη του 1997) που αναμένεται να ενισχύσει τη σταθερότητα των τιμών, και οι πιέσεις από τη σύγκλιση των κριτηρίων της ΕΕ, αναμένεται να προωθήσουν τις οικονομικές βάσεις στα επόμενα έτη. Οι συγχωνεύσεις και οι αποκτήσεις (Σ&Α) δεν εμφανίστηκαν μέχρι την πρόσφατη δεκαετία του '80. Η έκδοση της νέας νομοθεσίας επηρέασε τη δραστηριότητα Μ&Α που πραγματοποιήθηκε κυρίως στις βιομηχανίες κατασκευής και στις ασφαλιστικές εταιρίες. Μια ιδιαίτερη πτυχή της δραστηριότητας Σ&Α ήταν ότι οι συγχωνεύσεις αναφέρονταν στις εγχώριες εταιρίες, αν και οι αποκτήσεις είναι κυρίως ένα ξένο θέμα. Εχθρικές αποκτήσεις δεν εμφανίστηκαν, αν και έχουν υπάρξει μερικές πρόσφατα αναφερθείσες περιπτώσεις στο ASE (Λεβέντης, 1998).

Το οικονομικό σύστημα

Το οικονομικό σύστημα είναι ένας από τους σημαντικότερους καθοριστικούς παράγοντες του λογαριασμού στην διεθνή αγορά δεδομένου ότι ο τρόπος με τον οποίο χρηματοδοτούνται οι επιχειρήσεις (χρέος/δικαιοσύνη) έχει επιπτώσεις στη στρατηγική τους. Η εκλέπτυνση των προμηθευτών χρηματοδότησης και η εμπιστοσύνη τους στις οικονομικές δηλώσεις επιδρά σημαντικά στην ποσότητα και την ποιότητα των λογιστικών πρακτικών κοινοποίησης. Σε αυτό το τμήμα τα θεμελιώδη μέρη του ελληνικού χρηματιστικού συστήματος, το μέχρι σήμερα τραπεζικό σύστημα, η κύρια αγορά και το ΧΑΑ, αναλύονται σχετικά με την επιρροή τους στα ζητήματα λογιστικής κοινοποίησης (Λεβέντης, 1998).

Το τραπεζικό σύστημα

Το σύγχρονο τραπεζικό σύστημα άρχισε το 1928 όταν συστάθηκε η εθνική τράπεζα. Ο αριθμός τραπεζών αυξήθηκε αισθητά κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού του δέκατου ενάτου αιώνα και των πρώτων δύο δεκαετιών του εικοστού αιώνα. Μετά από τις καταστρεπτικές οικονομικές συνέπειες του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου και του επόμενου εμφύλιου πολέμου που δημιούργησαν μια επείγουσα ανάγκη για οικονομική αναδιοργάνωση, η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε να επέμβει ουσιαστικά στο τραπεζικό σύστημα, το οποίο έγινε το κύριο εσωτερικό μέσο για την χρηματοδότηση των αναδομητικών προγραμμάτων της χώρας.

Αυτό το ουσιαστικά ρυθμισμένο λειτουργικό πλαίσιο απεικόνισε το βάρος της τραπεζικής λειτουργίας στο ελληνικό οικονομικό σύστημα. Οι αγορές κεφαλαίου και χρημάτων ήταν πολύ αδύναμες μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '80, αφού δεν είχαν το απαραίτητο επίπεδο διαφάνειας και αποδοτικότητας. Η αγορά για τους τίτλους χρέους περιορίστηκε στο κράτος και σε ορισμένες δημόσιες επιχειρήσεις. Αυτό το ρυθμιστικό πλαίσιο διήρκησε μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '80 όταν η Ελλάδα έγινε μέλος της ΕΟΚ. Τα προγράμματα της απελευθέρωσης της αγοράς και του εκσυγχρονισμού οδήγησαν σε διάφορες δομικές εξελίξεις από τις οποίες ο σημαντικότερος είναι άρση των ελέγχων επιτοκίων, φιλελευθεροποίηση των διασυνοριακών μετακινήσεων, κατάργηση των άμεσων πιστωτικών ελέγχων, εξειδίκευση του εκσυγχρονισμού πιστωτικών ιδρυμάτων των χρημάτων και των κύριων αγορών, του εκσυγχρονισμού της νομισματικής πολιτικής και της αύξησης του συνετού τραπεζικού κανονισμού. Ο βραχίονας της κύριας αγοράς συμπίπτει με την εποχή των δομικών μεταρρυθμίσεων στον τραπεζικό τομέα. Η άρση των ελέγχων του τραπεζικού συστήματος και η φιλελευθεροποίηση των ροών κεφαλαίου ώθησαν την ανάπτυξη των νέων τραπεζικών υπηρεσιών και τη λειτουργία διάφορων τύπων οικονομικών μεσαζόντων (Λεβέντης, 1998).

Η κύρια αγορά της Αθήνας

Η ελληνική κύρια αγορά αποτελείται από το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) και ποικίλους οικονομικούς μεσάζοντες, δηλαδή επιχειρήσεις επένδυσης, τράπεζες επενδύσεων, αμοιβαία κεφάλαια και μίσθωση των επιχειρήσεων. Αν και η πρώτη επιχείρηση επένδυσης (Ελληνική επένδυση) που απαριθμήθηκε στο ΧΑΑ ήταν το 1973, ο αριθμός τους αυξήθηκε αισθητά κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90. Το αντικείμενο των διαδικασιών τους είναι η διαχείριση ενός χαρτοφυλακίου των τίτλων, αν και υπάρχουν ποιοτικοί περιορισμοί στο μέγιστο ποσό κεφαλαίων, μπορούν να επενδύσουν στα διαφορετικά είδη οικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων επένδυσης είναι θυγατρικές των ελληνικών τραπεζών. Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτού του τομέα είναι ότι η απόδοση μεριδίου της επηρεάζεται σημαντικά από τις προσδοκίες των παράλογων επενδυτών κάτι το οποίο είναι ένδειξη της σχετικής ανεπάρκειας στον ίδιο τον τομέα και επίσης στο ΧΑΑ.

Οι τράπεζες επενδύσεων είναι ιδιαίτερα επιδρώντες οικονομικοί μεσάζοντες. Η παραδοσιακή λειτουργία τους ήταν να χορηγήσουν τα μακροπρόθεσμα εμπορικά δάνεια στο βιομηχανικό τομέα της οικονομίας μέσω των αποταμιεύσεων που συλλέχθηκε από την ασφάλεια των μακροπρόθεσμων δεσμών των τραπεζών. Ωστόσο, από το 1992 οι τράπεζες επενδύσεων έχουν μετατοπίσει την έμφαση των διαδικασιών τους από την ενίσχυση των

επιχειρήσεων στη διανομή των τίτλων χρέους και δικαιοσύνης στο ευρύ κοινό και στην απαρίθμηση τους στο ΧΑΑ. Οι τράπεζες επενδύσεων είναι επίσης ενεργές στους τομείς των εταιρικών συγχωνεύσεων και των αποκτήσεων και επίσης στην οικονομική διαβούλευση.

Το πρώτο ελληνικό αμοιβαίο κεφάλαιο (Hermes) δημιουργήθηκε το 1973 από την εμπορική τράπεζα. Τα αμοιβαία κεφάλαια στην Ελλάδα είχαν θεαματική ανάπτυξη κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 μετά από την άρση των ελέγχων και την εναρμόνιση τραπεζών με τις απαιτήσεις της ΕΕ (νόμος 1969/91). Τα αμοιβαία κεφάλαια στην Ελλάδα, ελέγχονται από τις εμπορικές τράπεζες και δεν υπερισχύουν από την άποψη του ανταγωνισμού και των οικονομιών κλίμακας σε σχέση με τα άλλα διεθνή αμοιβαία κεφάλαια. Η συνεχής επέκτασή τους παρέχει μια διαπρεπή θέση έναντι εκείνων των επιχειρήσεων στην ομάδα θεσμικών επενδυτών. Θεωρώντας ότι τα αμοιβαία κεφάλαια χαρακτηρίζονται από μακροπρόθεσμους ορίζοντες η περαιτέρω ανάπτυξή τους θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική για τη σταθερότητα και την ανάπτυξη της ελληνικής κύριας.

Τέλος, μερικοί σχετικά νέοι οικονομικοί μεσάζοντες που καθιερώνονται στην κύρια αγορά μισθώνουν τις επιχειρήσεις (νόμος 1665/1986) και επίσης θέτουν σε κίνδυνο τις κύριες επιχειρήσεις (νόμος 1775/1988). Τα συνταξιοδοτικά κεφάλαια που διαδραματίζουν αυτήν την περίοδο έναν σχετικά ασήμαντο ρόλο αναμένεται μέσω των δομικών αλλαγών (οι οδηγίες της ΕΕ ορίζουν ελευθερία από την κυβερνητική επέμβαση στις επιλογές επένδυσής τους) να εκτελέσουν έναν δυναμικότερο ρόλο που είναι κρίσιμος για την ανάπτυξη της αγοράς (Λεβέντης, 1998).

ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

Το ΧΑΑ καθιερώθηκε επίσημα το 1876. Για αρκετά έτη πριν, μια ανεπίσημη ανταλλαγή αξιών λειτουργούσε σε ένα κατάστημα καφέ (αποκαλούμενο "όμορφη Ελλάδα") αλλά η υπερβολική κερδοσκοπία οδήγησε το Συμβούλιο των υπουργών να καθιερώσει μια επίσημη αγορά και για να εκδώσει τον πρώτο νόμο ανταλλαγής αξιών βασισμένο στο γαλλικό εμπορικό κώδικα. Το ΧΑΑ άρχισε να λειτουργεί ως αυτορρυθμιζόμενο δημόσιο ίδρυμα. Έως το 1917 το ΧΑΑ λειτουργούσε σε ένα σχετικά ανεξέλεγκτο πλαίσιο (ο νόμος 1308) και μόνο το 1928 ήταν που (νόμος 3632) ολοκληρώθηκε το νομικό πλαίσιο ΧΑΑ. Επόμενοι νόμοι (Ν), υπουργικές αποφάσεις (Υ.Α) και Προεδρικά Διατάγματα (Π.Δ) που ενσωμάτωσαν τις ευρωπαϊκές οδηγίες δημιούργησαν το νομικό πλαίσιο της τρέχουσας λειτουργίας ανταλλαγής αποθεμάτων. Το ΧΑΑ είναι μια κοινή επιχείρηση αξιών, που εποπτεύεται από το Υπουργείο εθνικής οικονομίας (ΜΝΕ). Η ιδιοκτησία της ανταλλαγής ανήκει κυρίως στο ελληνικό κράτος και επίσης σε άλλα μέλη της ανταλλαγής.

Το ΧΑΑ ρυθμίζεται από το διοικητικό συμβούλιο (Δ.Σ). Οι εποπτικοί οργανισμοί του ΧΑΑ είναι ο κυβερνητικός επόπτης (Κ.Ε) και η Επιτροπή κύριων αγορών (ΕΚΑ). Ο Κ.Ε διορίζεται από το ΜΝΕ και αποσκοπεί στη συμμόρφωση όλων των εμπορικών συμβαλλόμενων μερών με τους ισχύοντες κανόνες και τους κανονισμούς. Η Ε.Κ.Α είναι ένας ανεξάρτητος δημόσιος φορέας, που λειτουργεί υπό την αιγίδα του ΜΝΕ. Είναι πρωτίστως αρμόδιο για την εξασφάλιση της προστασίας των επενδυτών και της συμμόρφωσης με τους κανονισμούς ανταλλαγής αποθεμάτων.

Το ΧΑΑ έχει χαρακτηριστεί παραδοσιακά από έλλειψη ρευστότητας και έναν μικρό αριθμό απαριθμημένων επιχειρήσεων έναντι του επιθυμητού αριθμού επιχειρήσεων για τη λίστα. Οι κύριοι λόγοι για την υπανάπτυξη είναι η υπεροχή του τραπεζικού τομέα και η μεγάλη εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση των χρεών, η οικογενειακή ιδιοκτησία

επιχειρήσεων και ο φόβος έλλειψης ελέγχου, οι μακροοικονομικές ανισοροπίες, οι κυβερνητικές πολιτικές (π.χ. εθνικό σύστημα της κοινωνικής ασφάλισης), ουσιαστική επέμβαση του κράτους στην οικονομία, οι αυστηρές απαιτήσεις για υποβολή εκθέσεων, έλλειψη επάρκειας, πληρότητα, ποιότητα και αξιοπιστία των πληροφοριών που αποκαλύπτονται από τις απαριθμημένες επιχειρήσεις. Επιπλέον, τα φορολογικά ζητήματα (το εισόδημα ενδιαφέροντος αντίθετα από το εισόδημα μερισμάτων δεν ήταν φορολογήσιμο), οι δομικές ανεπάρκειες ΧΑΑ, η έλλειψη αναπτυγμένης τεχνολογίας πληροφοριών, και η δυσπιστία εσωτερικών και ξένων επενδυτών στο ΧΑΑ, επηρέασαν την υπανάπτυξη του ΧΑΑ.

Μέχρι την αρχή του 1987 υπήρξε περιορισμένο ενδιαφέρον για το ΧΑΑ. Κατόπιν η κυβέρνηση ελευθέρωσε την κύρια μετακίνηση για τις επενδύσεις τίτλων, οι οποίες βοήθησαν την αγορά να αναπτυχθεί. Το ΧΑΑ είχε πολλές διακυμάνσεις ως αποτέλεσμα της διεθνούς κρίσης (1987), των πολιτικών στροφών (1990) και άλλων επιδρώντων γεγονότων (π.χ. κρίση της Μέσης Ανατολής, 1990 απώλεια των ολυμπιακών αγώνων 1996). Εντούτοις, μερικοί από τους παράγοντες που ενίσχυσαν την ελκυστικότητα της αγοράς και οδήγησαν σε όγκο εμπορικών συναλλαγών είναι η μερική ιδιωτικοποίηση του ΧΑΑ, η δημιουργία των νέων αγορών, των εξελίξεων στις ηλεκτρονικές εμπορικές συναλλαγές, τον κεντρικό χώρο καταθέσεων τίτλων και η αχρήστευση σταθερών εισοδηματικών τίτλων, η σύγκλιση των μακροοικονομικών βασικών αρχών με τους μέσους όρους της ΕΕ, τις ιδιωτικοποιήσεις των κρατικών επιχειρήσεων, και την ανάθεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα. Κάτι ακόμα που αποκαλύπτει τη θεσμική ανάπτυξη μέσα στο ΧΑΑ ήταν η δημιουργία του κέντρου ανταλλαγής αξιών Θεσσαλονίκης (TSEC) το 1996 για να προσελκύσει τις επιχειρήσεις από τη βόρεια Ελλάδα και τα Βαλκάνια. Οι θεσμικές αλλαγές που είχαν επιπτώσεις στις ευκαιρίες και οι σχέσεις κινδύνου-απόδοσης της επένδυσης θεωρήθηκαν υγιείς βάσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη των τίτλων ΧΑΑ. Τα φορολογικά κίνητρα και οι περαιτέρω εξελίξεις στις ανατολικό-ευρωπαϊκές χώρες (αγορές που είχαν τις παραδοσιακά καλές εμπορικές σχέσεις με την Ελλάδα) δημιούργησαν πολλές ευκαιρίες επένδυσης. Επιπλέον, πολλές επιχειρήσεις στράφηκαν προς το ΧΑΑ δεδομένου ότι οι ανάγκες τους για κεφάλαιο δεν μπόρεσαν να ικανοποιηθούν από τις τράπεζες που αφιέρωναν τους περισσότερους από τους πόρους τους στη χρηματοδότηση των μεγάλων ελλειμμάτων δημόσιου τομέα (Λεβέντης, 1998).

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.

Η Ελεγκτική ως πρακτική έχει τις ρίζες της στους αρχαίους πολιτισμούς. Η αρχαιολογική έρευνα έχει εντοπίσει στοιχεία ότι η διενέργεια ελέγχων ήταν συνηθισμένη πρακτική στη Βαβυλώνα, στην Κίνα, στην Αίγυπτο και στην αρχαία Ελλάδα. Αργότερα, στα χρόνια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας οι ελεγκτές ήταν υπάλληλοι του βασιλιά ή ηγεμόνα και το βασικό τους έργο ήταν η συλλογή φόρων. Μάλιστα, το όνομα της Ελεγκτικής στα αγγλικά, auditing, έρχεται από αυτή την περίοδο. Συγκεκριμένα, η λέξη auditing προέρχεται από το λατινικό ρήμα «audire» που σημαίνει «ακούω», καθώς οι ελεγκτές του αυτοκράτορα «άκουγαν» τους φορολογούμενους οι οποίοι υπέβαλαν προφορικά τις φορολογικές τους δηλώσεις την εποχή εκείνη.

Ωστόσο, η Ελεγκτική άρχισε να γνωρίζει μεγάλη ανάπτυξη και να αποκτά πολλά από τα σημερινά χαρακτηριστικά της στη διάρκεια της Βιομηχανικής Επανάστασης στη Μ. Βρετανία, στα πλαίσια των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών της εποχής. Το ελεγκτικό επάγγελμα, όπως το γνωρίζουμε σήμερα, οργανώθηκε το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα στο Εδιμβούργο. Από τη Μ. Βρετανία η Ελεγκτική μεταλαμπαδεύτηκε στις ΗΠΑ, στις άλλες αποικίες της Βρετανικής Αυτοκρατορίας (Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία, Καναδάς κ.λ.π.), και από εκεί σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η Μ. Βρετανία του 19ου αιώνα ήταν μια πανίσχυρη οικονομική δύναμη με αποικίες σε ολόκληρο τον κόσμο. Ο πλούτος της αυτοκρατορίας βρισκόταν αρχικά στην ιδιοκτησία

επιμέρους κεφαλαιούχων και οικογενειών και ήταν διασκορπισμένοι στα πλέον απομακρυσμένα σημεία της υδρογείου, όπου λειτουργούσαν επιχειρήσεις βρετανικών συμφερόντων. Στις συνθήκες αυτές προέκυπτε η ανάγκη επιτόπιου ελέγχου για την επιβεβαίωση της χρηστής διαχείρισης και την προστασία των περιουσιακών στοιχείων των κεφαλαιούχων από απάτες ή από λάθη εκ μέρους των διοικητών και των υπαλλήλων (stewardship). Η έννοια της κερδοφορίας και της αποδοτικότητας δεν ήταν, αρχικά, στο επίκεντρο της προσοχής. Τα βασικά προσόντα του ελεγκτή την εποχή εκείνη ήταν γνώση της διπλογραφικής λογιστικής μεθόδου και των τιμών των αγαθών που αγόραζε ή πουλούσε η επιχείρηση καθώς και μια βασική κατανόηση των ιδιαιτεροτήτων του κάθε κλάδου δραστηριότητας.

Στις αρχές του 20ού αιώνα η μεγάλη τεχνολογική πρόοδος που μπήκε σιγά-σιγά σε εμπορική εφαρμογή (ατμομηχανή, σιδηρόδρομος, αυτοκίνητο, τηλέφωνο, ηλεκτρική ενέργεια) κατέστησαν δυνατή τη μαζική παραγωγή προϊόντων και έδωσαν ώθηση στη μεγέθυνση των επιχειρήσεων και την αυξημένη πολυπλοκότητα της οργάνωσής τους. Με αυτές τις εξελίξεις έγινε επιτακτική η διεύρυνση της μετοχικής τους βάσης και άρχισαν να αναπτύσσονται σύγχρονες κεφαλαιαγορές. Οι αλλαγές αυτές είχαν μια σειρά από οργανωτικές, διοικητικές, λογιστικές και ελεγκτικές συνέπειες. Για παράδειγμα, με τον διαχωρισμό της ιδιοκτησίας από τη διοίκηση, νέες πληροφορίες έγιναν απαραίτητες και η έμφαση στράφηκε στην κερδοφορία των επιχειρήσεων. Αυτό με τη σειρά του επέβαλε την περαιτέρω ανάπτυξη της αρχής του δεδουλευμένου (accrual accounting), σύμφωνα με την οποία αναπτύχθηκαν κατάλληλες μέθοδοι απόσβεσης του κόστους κτήσης καθώς η αξία και η σημασία των παγίων στον ισολογισμό των επιχειρήσεων αύξανε. Όλες αυτές οι εξελίξεις είχαν σημαντικές επιπτώσεις και για την Ελεγκτική καθώς άλλαξε ο προσανατολισμός του ελέγχου. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με ένα από τα πλέον παλαιά γνωστά βιβλία Ελεγκτικής, αναγνωρίστηκε ότι ο έλεγχος αποσκοπεί στην επιβεβαίωση της οικονομικής κατάστασης και των αποτελεσμάτων της εταιρείας, πέραν της αποτροπής λαθών και απατών. (Καραμάνης, 2008)

Συνεπώς στο χώρο της Ελεγκτικής και του Ελεγκτικού Επαγγέλματος έχουν παρατηρηθεί ταχύτατες και εντυπωσιακές αλλαγές τα τελευταία χρόνια. Οι αλλαγές έχουν επέλθει ως αποτέλεσμα μεταβολών στις δυνάμεις της αγοράς, αλλά και εξελίξεων στο ευρύτερο οικονομικό και θεσμικό πλαίσιο τόσο σε εθνικό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι αλλαγές αυτές είναι τέτοιου είδους και μεγέθους που καθιστούν την ενασχόληση με το αντικείμενο εξαιρετικά ενδιαφέρουσα από διάφορες πλευρές (άσκηση επαγγέλματος, διδασκαλία, έρευνα). Παρακολουθούμε μια άνευ προηγουμένου επέκταση του ελέγχου που προβάλλει ως βασικό μέρος της λύσης στα καίρια ζητήματα λογοδοσίας και διαφάνειας. Ακολουθώντας το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, ο έλεγχος διεθνοποιείται: η υιοθέτηση των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων επεκτείνεται, εθνικές εταιρείες ελεγκτών

ενσωματώνονται σε διεθνή δίκτυα και ενισχύεται ο ρόλος των μεγάλων διεθνών ελεγκτικών εταιρειών. Την ίδια στιγμή, μια σειρά από παγκόσμια εταιρικά σκάνδαλα στην τρέχουσα δεκαετία (Enron, Parmalat, Worldcom κ.λπ.) στρέφει την προσοχή των επενδυτών, των ρυθμιστικών αρχών και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης στην καθημερινή ελεγκτική πρακτική. Έτσι ενισχύονται οι φωνές για (εντονότερη) δημόσια εποπτεία και ρύθμιση του ελεγκτικού επαγγέλματος. Οι εξελίξεις στο χώρο της ελεγκτικής αναμένεται να γίνουν πιο θεαματικές τα επόμενα χρόνια σε αρκετές χώρες, με την περαιτέρω διεθνοποίηση της οικονομίας και του ελέγχου, αλλά και την εισαγωγή της πληροφοριακής τεχνολογίας στην καθημερινή ελεγκτική πράξη. Την ίδια στιγμή, σε μια αλληλεξαρτώμενη παγκόσμια οικονομία, οι επιχειρήσεις έχουν αλλάξει και συνεχίζουν να αλλάζουν: αλλάζουν τα διοικητικά τους συστήματα και την οργάνωσή τους, σχηματίζουν στρατηγικές συμμαχίες με άλλες εταιρείες, ενώ η πολυπλοκότητα των συναλλαγών αυξάνει. Οι συνθήκες αυτές αυξάνουν τη δυσκολία και το κόστος του ελέγχου καθώς μάλιστα η αγορά συχνά φαίνεται να επιθυμεί έλεγχο σε πραγματικό χρόνο.

Οι αλλαγές αφορούν όλες τις αναπτυγμένες χώρες. Είναι, όμως, ιδιαίτερα δραματικές στην περίπτωση της χώρας μας και το έργο που το ελληνικό ελεγκτικό επάγγελμα καλείται να επωμιστεί είναι πράγματι μεγάλο. Μέσα σε διάστημα λίγων ετών, οι ορκωτοί ελεγκτές στην Ελλάδα καλούνται να αφομοιώσουν και να εφαρμόσουν αφενός μεν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, αφετέρου τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Η προσαρμογή αυτή και η λειτουργία στο νέο περιβάλλον δημιουργεί υψηλά κόστη, ενώ στις παρούσες οικονομικές συνθήκες δεν είναι σαφές ότι το κόστος αυτό μπορεί να ενσωματωθεί στις αμοιβές ελέγχου και να απορροφηθεί.

Το έργο της προσαρμογής γίνεται δυσχερέστερο καθώς η μετάβαση στο νέο πλαίσιο λειτουργίας απαιτεί συλλογική αλλαγή του τρόπου σκέψης, με δεδομένο ότι τα νέα πρότυπα - λογιστικά και ελεγκτικά - χαρακτηρίζονται από μια διαφορετική φιλοσοφία. Ένα κρίσιμο στοιχείο που πρέπει να γίνει αντιληπτό είναι ότι η «αλλαγή», ως έννοια, θα είναι πλέον μόνιμο χαρακτηριστικό του συστήματος. Η αλλαγή στον τρόπο σκέψης και λειτουργίας δεν αφορά βέβαια μόνο τους ελεγκτές. Αφορά τα στελέχη της οικονομικής διεύθυνσης των ελεγχόμενων επιχειρήσεων και των ίδιων των επιχειρηματιών. Πρωτίστως απαιτείται αλλαγή στον τρόπο σκέψης και δράσης της πολιτικής ηγεσίας του τόπου και ιδιαίτερα της εκάστοτε κυβέρνησης. Τέλος, σημαντικό έργο αναλογεί στο εκπαιδευτικό μας σύστημα καθώς τα Πανεπιστήμια και τα Ανώτατα Τεχνολογικά Ιδρύματα καλούνται να ολοκληρώσουν τις απαιτούμενες προσαρμογές του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών τους.

Η ομαλή και επιτυχής μετάβαση στο νέο περιβάλλον απαιτεί μακρόπνοο σχεδιασμό και τη δημιουργία άρτιων και λειτουργικών υποδομών που είναι εμφανές ότι συχνά υστερούν, αν όχι και στον τύπο, σίγουρα στην ουσία. Επομένως, βεβιασμένες προσαρμογές, την τελευταία στιγμή, για να καλυφθεί ο τύπος των δεσμεύσεων μας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αποτελέσουν

παρελθόν. Να τονιστεί επίσης ότι, όπως δείχνει η εμπειρία του παρελθόντος, όσο καθυστερούν οι απαιτούμενες αλλαγές, τόσο πιο δραματικές και επώδυνες αυτές γίνονται για τις γενιές που αναπόδραστα θα κληθούν να τις εφαρμόσουν.

Κάθε ιστορική περίοδος αλλαγών και μάλιστα έντονων παρουσιάζει εκ φύσεως αυξημένους κινδύνους για τους εμπλεκόμενους. Οι κίνδυνοι αυτοί για τους ελεγκτές είναι καίριας σημασίας καθώς οι ευθύνες - πειθαρχικές, αστικές και ποινικές - στο διαμορφούμενο νέο πλαίσιο λειτουργίας είναι σημαντικά αυξημένες. Σε αυτή τη μεταβατική περίοδο, στην οποία πρέπει να καλυφθούν υστερήσεις και σφάλματα του παρελθόντος, είναι πολύ πιθανό ελεγκτές και ελεγκτικές εταιρείες να βρεθούν και στην Ελλάδα στο μάτι του κυκλώνα εταιρικών σκανδάλων. Στις συνθήκες αυτές, σε κάποιους μπορεί να δοθεί, δικαίως ή αδικώς, ο ρόλος του αποδιοπομπαίου τράγου της αρχαίας τραγωδίας, για να επέλθει, ίσως, η αναγκαία κάθαρση. (Καραμάνης, 2008)

Άρα Το σύγχρονο, παγκοσμιοποιημένο, εξαιρετικά πολύπλοκο και δυναμικό οικονομικό περιβάλλον, η πρόοδος στην πληροφοριακή τεχνολογία και στα συστήματα διοίκησης έχουν προσθέσει νέες προκλήσεις και προβληματισμούς για τη Λογιστική και την Ελεγκτική. Στη σημερινή εποχή κυρίαρχο θέμα είναι η αντιμετώπιση των κινδύνων που απειλούν την επιχείρηση και που επηρεάζουν ή θα επηρεάσουν, τα λογιστικά μεγέθη των επιχειρήσεων, καθώς και η ζήτηση πληροφοριών προσανατολισμένων προς το μέλλον. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ελεγκτές όλο και περισσότερο στηρίζουν την ελεγκτική τους μεθοδολογία στη συστηματική ανάλυση και αξιολόγηση των κινδύνων για ουσιαστικά σφάλματα στους λογαριασμούς των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, λαμβάνοντας βέβαια υπόψη τις τυχόν υπάρχουσες εσωτερικές δικλίδες (risk-based audit methodologies). Μέσω αυτής της ανάλυσης οι ελεγκτές προσδιορίζουν το είδος των ελεγκτικών δοκιμασιών (τεστ), την έκταση και το χρόνο εκτέλεσής τους. Τα τελευταία μάλιστα χρόνια, η έμφαση έχει μετατοπιστεί στη μελέτη του ευρύτερου περιβάλλοντος στο οποίο λειτουργεί η επιχείρηση και των στρατηγικών κινδύνων που επηρεάζουν την πορεία της επιχείρησης (business risk audit methodologies). (Καραμάνης, 2008)

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ/ Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης

Η καθιέρωση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αποσκοπεί στη δημιουργία προϋποθέσεων για μία ολοκληρωμένη και αποτελεσματική αγορά κεφαλαίων, μέσω της αύξησης της δυνατότητας σύγκρισης των καταστάσεων στην ενιαία αγορά, προκειμένου να διευκολυνθεί με τον τρόπο αυτό ο ανταγωνισμός και η κυκλοφορία των κεφαλαίων.

Σήμερα, ίσως, πολύ περισσότερο από ότι στο παρελθόν, καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ύπαρξης λογιστικών προτύπων, για τον Ιδιωτικό και τον Δημόσιο τομέα, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Ο λόγος είναι ότι με το άνοιγμα των κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών, οι δυνατότητες δανεισμού των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας έχουν διεθνοποιηθεί.

Οι δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις τέλους χρήσης των επιχειρήσεων, ως εκ τούτου, γίνονται αντικείμενο εξέτασης σε

διαφορετικές χώρες όπου ισχύουν διαφορετικοί κανόνες, με βάση τους οποίους γίνεται η μέτρηση της περιουσίας και του οικονομικού αποτελέσματος της δραστηριότητάς τους.

Μέσα από την εφαρμογή ενιαίων λογιστικών προτύπων εξασφαλίζεται η δυνατότητα σύγκρισης μεταξύ των λογιστικών καταστάσεων που συντάσσονται από διάφορες επιχειρήσεις. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω του περιορισμού του εύρους και της ποικιλίας των διαφορών που εντοπίζονται σε εναλλακτικές λογιστικές πρακτικές, σχετικά με το θέμα της ποσοτικοποίησης,

Η χρησιμοποίηση λογιστικών προτύπων αναφορικά με τις δημοσιευμένες πληροφορίες διευκολύνει την παρουσίαση της φιλοσοφίας που ακολουθείται στην προετοιμασία των λογαριασμών. Μέσω της χρήσης των λογιστικών προτύπων, επίσης, οι λογιστικές καταστάσεις αποκτούν μεγαλύτερη συνοχή, αφού η σύνταξη τους στηρίζεται σε ένα σύνολο προτύπων και διαδικασιών μεταξύ των οποίων υπάρχει μία λογική συνέχεια και συνέπεια και ως εκ τούτου αποφεύγονται αντιφάσεις και αντιθέσεις.

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι το κύριο και πλέον αποδεκτό μέσο έκφρασης της λογιστικής επιστήμης και αποτελούν μία κωδικοποιημένη μορφή Λογιστικών αρχών και κανόνων που θα πρέπει να εφαρμόζονται για τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων. Παρουσιάζουν, επίσης, τον τρόπο σύμφωνα με τον οποίο πρέπει να απεικονίζονται συγκεκριμένες οικονομικές συναλλαγές και γεγονότα, έτσι ώστε η συμμόρφωση με αυτούς τους κανόνες να θεωρείται αναγκαία για την εύλογη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων.

Τον Μάρτιο του 2001 αποφασίστηκε ότι όλα τα Πρότυπα που θα εκδίδονται πλέον από το I.A.S.C., θα ονομάζονται Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (International Financial Reporting Standards). Τα Πρότυπα, αντίθετα, που είχαν εκδοθεί από την I.A.S.C. κατά την περίοδο 1973 - 2001, ονομάζονται Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (International Accounting Standards).

Σύμφωνα με το Δ.Λ.Π. 1 «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων» (όπως αναθεωρήθηκε το 2003), οι οικονομικές καταστάσεις, προκειμένου να μπορούν να θεωρηθούν ως συμμορφούμενες με τα Δ.Π.Χ.Π. θα πρέπει να εναρμονίζονται με όλες τις απαιτήσεις των Δ.Π.Χ.Π. (Grant Thornton, 2004)

ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αυτός ο τομέας αναφέρει τον τρόπο επιλογής του δείγματος και των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν σε αυτήν την έρευνα.

Δείγμα

Χρησιμοποιήσαμε σαν δείγμα 278 εταιρίες από αυτές που ήταν εισηγμένες στο Χ.Α.Α. στο έτος 2004 και 2005. το σύνολο των εισηγμένων εταιρειών στο Χ.Α.Α. ήταν το έτος 2004 360 εταιρίες και το 2005 356. Αυτό το δείγμα επιλέχτηκε σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια. 25 Εταιρίες που έχουν ως αντικείμενο ασχολίας τις τραπεζικές συναλλαγές, παροχές μίσθωσης και ασφαλιστικές εταιρίες δεν συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα αυτή αφού έχουν διαφορετικό τρόπο ελέγχου, ισχύουν άλλοι κανονισμοί και τέλος έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά σε σχέση με τις άλλες εισηγμένες εταιρίες. Επιπρόσθετα 11 εταιρίες που παρουσιάζονται να έχουν ως ημερομηνία κλεισίματος άλλη από την 31 Δεκεμβρίου δεν συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα. Ακόμα δεν χρησιμοποιήθηκαν 25 εταιρίες που δεν ήταν εισηγμένες στο Χ.Α.Α. και στις δύο χρήσεις 2004 και 2005. Επιπλέον 5 εταιρίες δεν είχαν έκθεση ελέγχου αλλά είχαν έκθεση επισκόπησης. Και τέλος 16 εταιρίες αποκλείστηκαν επειδή δεν ήταν διαθέσιμες οι απαραίτητες πληροφορίες για την έρευνα. Όλες οι πληροφορίες αντλήθηκαν από το Χ.Α.Α.. Η εξαρτημένη μεταβλητή μετρείται ως ο αριθμός των παρατηρήσεων στις εκθέσεις ορκωτών ελεγκτών, οι οποίες δημοσιεύονται μαζί με τις οικονομικές καταστάσεις. Σύμφωνα με το νόμο 2120/ 20 (άρθρα 25α και 43β), υποχρεούνται οι εταιρίες να δημοσιεύουν τις οικονομικές καταστάσεις μέσα σε 160 ημέρες από το τέλος του οικονομικού έτους.

Πολυσυγκραμμικότητα

Πρόβλημα Πολυσυγκραμμικότητας είναι πιθανό να υπάρξει όταν επεξηγηματικές μεταβλητές συσχετίζονται σημαντικά η μία με την άλλη. Πολυσυγκραμμικότητα σε αυτά τα δεδομένα ερευνάται από τρεις προσεγγίσεις των οποίων το VIF αναφέρεται εδώ: το VIF υπολογίζεται από την παρακάτω εξίσωση.

$$VIF=1/(1-R^2)$$

Όπου R^2 υπολογίζεται αυξομειώνοντας κάθε ανεξάρτητη μεταβλητή σε σχέση με άλλες ανεξάρτητες μεταβλητές. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του VIF τόσο προβληματικότερη ή συγγραμμικότερη είναι και η μεταβλητή. Κατά κανόνα εάν το VIF μιας μεταβλητής ξεπερνά το δέκα ($VIF > 10$) αυτή η μεταβλητή θεωρείται αρκετά συγγραμμική όταν η βασική θεωρία της κανονικότητας του υπολογισμού των κοινών ελάχιστων τετραγώνων (OLS) ισχύει, είναι αναγκαία η αναδιαμόρφωση των δεδομένων. Σε αυτή τη μελέτη ακολουθούμε την αναδιαμόρφωση

που έχει προτείνει ο Cooke (1998), η οποία βασίζεται σε λογικά αποτελέσματα.

Οι πραγματικές παρατηρήσεις διαμορφώνονται στη κανονική κατανομή από τη μέθοδο Van Der Warden. Η διαμόρφωση αυτή επιτυγχάνεται διαχωρίζοντας τη κανονική κατανομή στον αριθμό παρατηρήσεων συν ένα τμήμα εφόσον κάθε τμήμα έχει ίση πιθανότητα.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα συζητήσουμε τον τρόπο, που επηρεάζουν οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα μας, τον αριθμό των παρατηρήσεων στην έκθεση ελέγχου των εταιρειών.

Συνεπώς, παρατηρώντας τον αριθμό των παρατηρήσεων των εταιρειών ύστερα από τη διενέργεια του ελέγχου και όπως παρουσιάζονται στα οικονομικά στοιχεία των εταιρειών το 2004 και το 2005, βλέπουμε μια μεγάλη διαφορά. Σε αυτό συμβάλλει κατά κόρον η εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στο οικονομικό έτος 2005. Όλες οι εταιρείες που στο οικονομικό έτος 2004 είχαν παρατηρηθεί από την ελεγκτική εταιρεία, στο οικονομικό έτος 2005 παρουσιάζουν λιγότερες ή τουλάχιστον ίδιες παρατηρήσεις. Αυτό συμβαίνει επειδή οι εταιρείες εφαρμόζοντας τα αυστηρότατα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα περιορίσανε τα λάθη ή τις παρατυπίες στα οικονομικά τους στοιχεία, αφού ένα από τα οφέλη της εφαρμογής των ΔΛΠ για τις ελληνικές εταιρείες θα είναι μεταξύ άλλων η μεγαλύτερη διαφάνεια στην παρουσίαση οικονομικών πληροφοριών(Χ. Γκλαβάνης, Το ΒΗΜΑ, 17/02/2002).

Επιπλέον παρατηρήσαμε τον δείκτη κεφαλαιοποίησης (Capitalization) ο οποίος δείχνει ότι όσο μεγαλύτερη είναι η κεφαλαιοποίηση σε μια εταιρεία τόσο πιο αξιόπιστη είναι, προσελκύοντας ξένους επενδυτές. Προσέλκυση ξένων επενδυτών επιτυγχάνεται εμπνέοντας εμπιστοσύνη οποία με τη σειρά της επιτυγχάνεται με τη διενέργεια αυστηρότερων οικονομικών ελέγχων. Συνεπώς διενέργεια αυστηρότερου ελέγχου πιθανόν να έχει ως αποτέλεσμα τη παρουσίαση μεγαλύτερου αριθμού παρατηρήσεων, αφού οι ελεγκτικές εταιρείες επιδιώκουν να κατοχυρώσουν την αξιοπιστία τους απέναντι στους επενδυτές. Από την άλλη, οι ελεγχόμενες εταιρείες στη προσπάθεια τους να εξασφαλίσουν ξένους επενδυτές έχουν μεριμνήσει οι οικονομικές τους καταστάσεις να παρουσιάζουν ακριβοδίκαια την εικόνα της επιχείρησης και άρα να μην έχουν μεγάλο αριθμό παρατηρήσεων.

Επίσης, στην έρευνά μας χρησιμοποιήθηκε ο δείκτης μόχλευσης (Gearing) ο οποίος μετρά το ποσοστό χρηματοδότησης της επιχείρησης με ξένα κεφάλαια. Όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των ξένων επενδύσεων τόσο αυξάνεται ο κίνδυνος (risk), τόσο των επενδυτών όσο και των πιστωτών. Συνεπώς με την αύξηση του κινδύνου, ο έλεγχος προς την επιχείρηση γίνεται πιο αυστηρός, ούτως ώστε ο έλεγχος της εταιρείας να είναι αξιόπιστος και να εξασφαλίζεται η φερεγγυότητα της ελεγχόμενης και της ελεγκτικής εταιρείας απέναντι στους επενδυτές και στις τράπεζες, αυτό με τη σειρά του μπορεί να σημαίνει ή περισσότερες παρατηρήσεις στην έκθεση ελέγχου ή ορθότερη τήρηση των κανόνων και των νόμων από την επιχείρηση κα άρα λιγότερες παρατηρήσεις.

Επιπρόσθετα, μια ακόμα μεταβλητή που επηρεάζει τις παρατηρήσεις είναι ο δείκτης γενικής ρευστότητας (current ratio). Ο δείκτης αυτός εκφράζει, το πόσες φορές μπορεί όλο το ενεργητικό δίχως τα πάγια (το Κυκλοφορούν Ενεργητικό), αν γίνει άμεση ρευστοποίηση να καλύψει τις άμεσες υποχρεώσεις της εταιρείας. Επομένως όσο μικρότερος είναι ο δείκτης αυτός η επιχείρηση διατρέχει μεγαλύτερο ρίσκο. Ενδεχομένως όσο μεγαλύτερο ρίσκο έχει μια επιχείρηση τόσο πιο εξονυχιστικός είναι ο έλεγχος που γίνεται στα οικονομικά του στοιχεία, με πιθανή συνέπεια η έκθεση ελέγχου να εμπεριέχει περισσότερες παρατηρήσεις. Από την άλλη υψηλότερος δείκτης Γενικής Ρευστότητας σημαίνει μικρότερο ρίσκο δηλαδή ίσως και λιγότερες παρατηρήσεις, που έχουν ως συνέπεια προσέλκυση ξένων επενδύσεων και καλύτερη αντιμετώπιση από τους πιστωτές.

Και τέλος η τελευταία μεταβλητή είναι ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή (Earning Per Share) ο οποίος αποτελεί σημαντικό κριτήριο για την εκτίμηση της αξίας, και συνεπώς της ορθής αγοραίας τιμής για μια τιμή κεφαλαίου. Όταν μια επιχείρηση έχει υψηλό δείκτη κέρδη ανά μετοχή (earning per share) αναμένεται να είναι υγιής κερδοφόρα επιχείρηση η οποία προσελκύει επενδυτές και επιδιώκει οι οικονομικές της καταστάσεις να απεικονίζουν ακριβοδίκαια τη θέση της και δε θα παρουσιάζεται μεγάλος αριθμός παρατηρήσεων στις εκθέσεις ελέγχου. Από την άλλη, επειδή μια κερδοφόρα επιχείρηση προσελκύει ξένους επενδυτές,

η ελεγκτική εταιρεία θέλοντας να διασφαλίσει τους επενδυτές αυτούς θα προέβη σε αυστηρότερο έλεγχο ο οποίος πιθανόν να έχει ως αποτέλεσμα περισσότερες παρατηρήσεις.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Πίνακες

Περιγραφικές στατιστικές					
ΠΙΝΑΚΑΣ 1					
	Πλήθος	Ελάχιστο	Μέγιστο	Μέση τιμή	Απόκλιση
Κυκλοφοριακή ρευστότητα	534	0,00	36	2,18	3,446
Κέρδη ανά μετοχή	486	-2,00	12	0,25	0,952
Κεφαλαιοποίηση	486	2.840.322	≈10.000.000.000	≈367.000.000	≈1.340.000.000
Μόχλευση	524	0,00	35	1,6	2,647
Αριθμός Παρατηρήσεων	465				

Αποτελέσματα της ανάλυσης παλινδρόμησης				
ΠΙΝΑΚΑΣ 2				
Μεταβλητή	Μεταβλητές του μοντέλου.			
	β	<i>t-value</i>	<i>t-sig.</i>	<i>VIF</i>
<u>Σταθερά</u>	0,656	15,550	0,000	
Έτος	-1,200	-21,709	0,000	1,002
Ελεγκτική Εταιρεία	-0,110	-1,487	0,138	1,214
Κυκλοφοριακή ρευστότητα	-0,013	-0,385	0,700	1,352
κέρδη ανά μετοχή	-0,100	-3,155	0,002	1,288
κεφαλαιοποίηση	0,023	0,676	0,499	1,461
Μόχλευση	0,057	1,667	0,096	1,298
R ²	0,509			
adj R ²	0,502			
F	81,445			
F-significance	0,000 ^a			

Τύποι υπολογισμού δεικτών.

Δείκτης μόχλευσης(gearing)= (Ξένα κεφάλαια) / (Ίδια κεφάλαια)

Δείκτης Κεφαλαιοποίησης (capitalization) = (Τρέχουσα Χρηματιστηριακή τιμή της Μετοχής)*(Αριθμός Μετοχών σε Κυκλοφορίας)

Δείκτης Γενική ρευστότητα (current)=(Όλο το Ενεργητικό-Πάγια)/ Βραχ. Υποχρεώσεις

Στο κυκλοφορούν ενεργητικό περιλαμβάνονται:

- Τα διαθέσιμα (μετρητά και άμεσα ρευστοποιήσιμα χρεόγραφα)
- Οι απαιτήσεις προς τους πελάτες της επιχείρησης
- Τα αποθέματα της επιχείρησης και
- Οι προκαταβολές προς τους προμηθευτές

Κυκλοφορούν Ενεργητικό = Όλο το Ενεργητικό - Πάγια = Ταμείο + Απαιτήσεις + Αποθέματα + Προκαταβολές Προμηθευτών

Στις βραχυπρ/σμες υποχρεώσεις περιλαμβάνονται:

- Πιστώσεις των προμηθευτών προς την επιχείρηση
- Τα πληρωτέα μερίσματα προς τους μετόχους
- Οι πληρωτέοι φόροι
- Οι προκαταβολές των πελατών και
- Τα βραχυπρόθεσμα δάνεια των τραπεζών και λοιπών οργανισμών

Δείκτης κέρδη ανά μετοχή(Earning Per Share) = Κέρδη / Σύνολο Μετοχών

Ανάλυση.

Ο πίνακας 1 εκθέτει στατιστική περιγραφή των εξαρτημένων και μη εξαρτημένων μεταβλητών που χρησιμοποιήθηκαν σε αυτή τη μελέτη. Ο δείκτης γενική ρευστότητα (current ratio) έχει ελάχιστη τιμή το 0(μηδέν) και μέγιστη το 36, ο Δείκτης κέρδη ανά μετοχή (EPS) έχει ελάχιστη τιμή το -2 και μέγιστη το 12, ο δείκτης κεφαλαιοποίησης (capitalization) έχει ελάχιστη τιμή το 2.840.322,00 και μέγιστη το ≈12.000.000.000 ο δείκτης μόχλευσης (Gearing) έχει ελάχιστη τιμή το 0(μηδέν) και μέγιστη το 35.

Όπως βλέπουμε στο πίνακα 2, η VIF είναι λιγότερη από το 1,46 σε κάθε μεταβλητή, το γεγονός αυτό μας οδηγεί στο

συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει σοβαρό πρόβλημα πολυσυγγραμικότητας. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι το μοντέλο παλινδρόμησης έχει σημαντική επεξηγηματική αξία.

Το adjusted R² υποδεικνύει ότι το 50,2% του δείγματος (στις παρατηρήσεις) εξηγείται από τις ανεξάρτητες μεταβλητές. Η πιο σημαντική μεταβλητή στην έρευνα είναι το έτος διενέργειας οικονομικού ελέγχου των εταιρειών. Η αλλαγή της χρονιάς από το οικονομικό 2004 στο 2005, που σήμανε την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, επηρέασε κατά πολύ τον αριθμό των παρατηρήσεων, μειώνοντας τις, στις εκθέσεις οικονομικών ελέγχων.

Οι άλλες σημαντικές μεταβλητές είναι ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή (EPS), που αποτελεί σημαντικό κριτήριο για την εκτίμηση της αξίας, και συνεπώς της ορθής αγοραίας τιμής για μια τιμή κεφαλαίου. Στην έρευνα μας οι εταιρείες με μεγαλύτερο δείκτη κέρδη ανά μετοχή (EPS) εμφανίζονται να έχουν λιγότερες παρατηρήσεις στις εκθέσεις οικονομικών ελέγχων και αντίστροφα. Και ο δείκτης μόχλευσης (Gearing), ο οποίος κατέχει ποσοστό που σε άλλη περίπτωση ίσως να ήταν σημαντικός. Ο δείκτης μόχλευσης (Gearing), μετρά το ποσοστό χρηματοδότησης της επιχείρησης με ξένα κεφάλαια. Στην έρευνα μας ο δείκτης μόχλευσης (Gearing) φαίνεται να έχει ανάλογη σχέση με τις παρατηρήσεις. Δηλαδή όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο περισσότερες είναι και οι παρατηρήσεις και αντίστροφα. Συνεπώς οι εταιρείες που χρησιμοποιούν ξένα κεφάλαια διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο(risk) και οι ελεγκτικές εταιρείες διενεργούν αυστηρότερο έλεγχο προσπαθώντας να παρουσιάσουν φερέγγυα και αυστηρά την κατάσταση της ελεγχόμενης εταιρείας καλύπτοντας έτσι τους ξένους επενδυτές.

Απεναντίας, η Ελεγκτική Εταιρεία που διενεργεί τον έλεγχο δεν είναι σημαντική για την έρευνά μας, επειδή από τη περαιτέρω στατιστική ανάλυση δεν προέκυψαν σημαντικά συμπεράσματα

Επιπλέον ο δείκτης κεφαλαιοποίησης (capitalization), ο οποίος δείχνει ότι όσο μεγαλύτερη είναι η κεφαλαιοποίηση σε μια εταιρεία τόσο πιο αξιόπιστη είναι, προσελκύοντας ξένους επενδυτές, έχει ανάλογη σχέση με τον αριθμό παρατηρήσεων, αφού με την αύξηση του δείκτη παρατηρείται και αύξηση των παρατηρήσεων. Στην έρευνα μας αποδεικνύεται ότι δεν είναι σημαντικός για το μοντέλο μας.

Και τέλος ο δείκτης γενικής ρευστότητας (current ratio), που δείχνει το πόσες φορές μπορεί όλο το ενεργητικό δίχως τα πάγια (το Κυκλοφορούν Ενεργητικό), αν γίνει άμεση ρευστοποίηση να καλύψει τις άμεσες υποχρεώσεις της εταιρείας, αποδεικνύεται ότι δεν είναι σημαντικός επίσης για το μοντέλο μας. Η αύξηση του δείκτη σημαίνει μείωση των παρατηρήσεων, συνεπώς η σχέση μεταξύ του δείκτη και των παρατηρήσεων είναι αντιστρόφως ανάλογη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο κύριος σκοπός αυτής της έρευνας είναι η δημιουργία ενός μοντέλου που θα παρουσιάζει την επιρροή της πρώτης εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στην έκθεση ελέγχου μιας εταιρείας και κατ' επέκταση στον αριθμό παρατηρήσεων που παρουσιάζονται σε αυτήν. Το δείγμα επιλέχθηκε από τις εισηγμένες εταιρείες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών στα οικονομικά έτη 2004 και 2005. Χρησιμοποιήσαμε στατιστικές μεθόδους όπως το πρόγραμμα SPSS για να επεξεργαστούμε τους παράγοντες που σχετίζονται με τον αριθμό παρατηρήσεων. Έξι μεταβλητές (1.το έτος διενέργειας του ελέγχου, 2.η ελεγκτική εταιρεία και τέσσερις δείκτες οι οποίοι είναι 3.ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή (EPS), 4.ο δείκτης μόχλευσης (Gearing), 5.ο δείκτης κεφαλαιοποίησης (capitalization) και 6.ο δείκτης γενικής ρευστότητας (current ratio) επιλέχθηκαν για την έρευνα ως τα ιδανικά μέσα για να ελέγξουμε τη μεταβολή στον αριθμό των παρατηρήσεων με την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων. Δύο από τις έξι μεταβλητές, το έτος και ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή (EPS), αποδείχθηκαν σημαντικοί. Δηλαδή, στην έρευνα φαίνεται πως το έτος που διενεργείται ο έλεγχος παίζει σημαντικό ρόλο, σε ποσοστό 100%, αφού με την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στο οικονομικό έτος 2005, ο αριθμός των παρατηρήσεων μειώθηκε κατά πάρα πολύ σε όλο μας το δείγμα. Ακόμα ο δείκτης κέρδη ανά μετοχή (EPS), παρουσιάζεται ως πολύ σημαντικός, σε ποσοστό 98%, αφού το μέλημα των εταιρειών για προσέλκυση επενδυτών τις κάνει και πιο διαφανείς και φερέγγυες στα οικονομικά τους στοιχεία. Ο δείκτης μόχλευσης (Gearing), ο οποίος μετρά το ποσοστό χρηματοδότησης της επιχείρησης με ξένα κεφάλαια, αποδείχθηκε πως θα μπορούσε να κατέχει σημαντικό ρόλο στον αριθμό παρατηρήσεων, αφού υπολογίστηκε σε ποσοστό 90,4%. Η Ελεγκτική Εταιρεία ο δείκτης κεφαλαιοποίησης (Capitalization) και ο δείκτης γενικής ρευστότητας (current ratio) αποδεικνύεται πως δεν είναι σημαντικοί για την έρευνα.

Υπάρχουν βέβαια περιορισμοί σε αυτή την έρευνα και συνεπώς υπάρχουν και προτάσεις για περαιτέρω έρευνες.

Παραδείγματος χάριν η έρευνα μας περιορίστηκε στον έλεγχο και στην παρατήρηση των οικονομικών καταστάσεων και των χρηματοοικονομικών δεικτών, μόνο των εισηγμένων εταιρειών στα έτη 2004 και 2005, δηλαδή αποκλείστηκαν οι μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο ανώνυμες εταιρείες οι οποίες οικιοθελώς εφάρμοσαν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα. Άρα θα μπορούσε να γίνει μια έρευνα, που θα συμπεριελάμβανε και αυτές τις εταιρείες, θέλοντας να παρουσιάσει το πόσο επηρέασαν τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα το σύνολο της αγοράς.

Επιπρόσθετα, χρησιμοποιήσαμε στην έρευνα δεδομένα από τα έτη 2004 και 2005, θέλοντας να δείξουμε την επίδραση της τήρησης των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων κατά την πρώτη εφαρμογή τους. Συνεπώς μια έρευνα που μπορεί να διενεργηθεί σε παραπάνω από δύο έτη, είναι πολύ πιθανό να έχει διαφορετικά αποτελέσματα ή και ακόμα να παρουσιάζει πιο εμπειριστατωμένα την επίδραση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στις εισηγμένες εταιρείες

Επιπλέον στην έρευνα δεν συμπεριλήφθηκαν οι τράπεζες αφού διέπονται από την αρχή της Βασιλείας II όπου οι τράπεζες με την εφαρμογή της, κλήθηκαν να αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο υπολογίζουν τα εποπτικά τους κεφάλαια βάσει των κινδύνων που αναλαμβάνουν, εξασφαλίζοντας τη φερεγγυότητά τους. Συνεπώς έχουν διαφορετικό τρόπο ελέγχου κάτι που ισχύει και για τις εταιρείες μίσθωσης αλλά και για τις ασφαλιστικές. Άρα θα ήταν δυνατό σε νέα μια έρευνα να συμπεριληφθούν και αυτές οι εταιρείες θέλοντας να παρουσιαστεί η επίδραση των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων στο σύνολο της χρηματιστηριακής αγοράς.

Τέλος τα αποτελέσματα της έρευνας είναι ενθαρρυντικά στο να πιστεύουμε πως έχουμε αναπτύξει ένα αξιόπιστο μοντέλο για να δείξουμε το πόσο σημαντική ήταν εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σύμφωνα πάντα με τον οικονομικό έλεγχο των εταιρειών στην Ελλάδα. Η παρούσα εργασία συμβάλει στην έρευνα εξετάζοντας πιθανές μεταβλητές και προσπαθώντας να διακρίνει αυτές που είναι σημαντικές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

Grant Thornton, I.F.R.S., Αθήνα 2004, Α' έκδοση, σελ. 17-18

Καραμάνης Κωνσταντίνος, Σύγχρονη Ελεγκτική, Αθήνα 2008, Α' έκδοση, σελ. 19-20, σελ. 52-53

Λεβέντης Στέργιος , Voluntary Disclosure in a European Emerging Capital Market, σελ.1-12

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

www.tovima.gr, Χ. Γκλαβάνης, Το ΒΗΜΑ, 17/02/2002